

CRÒNICA PARLAMENTÀRIA DE CATALUNYA

Primer semestre de 2021

“El Pacte nacional per la llengua, una prioritat de la nova legislatura”

Roser Serra i Albert*

Resum

Recull comentat d’iniciatives parlamentàries tramitades durant el primer semestre de 2021 a l’inici de la XIII-XIV legislatura per controlar l’acció política i de govern, i altres tipus de procediments parlamentaris relacionats amb el multilingüisme, la llengua i la política lingüística o que fan referències al català, l’aranès i la llengua de signes catalana.

Paraules clau: Catalunya; dret lingüístic; política lingüística; llengua; català; aranès; llengua de signes catalana.

PARLIAMENTARY REPORT ON CATALONIA

First half of 2021

“The National Pact for the Catalan Language, a priority of the new term of office”

Abstract

The article compiles parliamentary initiatives at the start of the 13th-14th term of office (the first half of 2021) aimed at promoting and controlling political and governmental action, and other parliamentary proceedings relating to multilingualism, language and language policy, or referring to the Catalan language, the Aranese language and Catalan sign language.

Keywords: Catalonia; linguistic law; language policy; language; Catalan; Aranese language; Catalan sign language.

* Roser Serra i Albert, cap de l’Àrea d’Afers Parlamentaris Interdepartamentals de la Direcció General de Relacions Institucionals i amb el Parlament del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya. rserra@gencat.cat

Citació recomanada: Serra i Albert, Roser. (2021). Crònica parlamentària de Catalunya. Primer semestre de 2021. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 76, 350-361. <https://doi.org/10.2436/rld.i76.2021.3722>

Sumari

1 Tramitacions d'inici de la legislatura

Sessió constitutiva

Debat d'investidura

Acord per a la investidura

Compareixences del president de la Generalitat

Sessions informatives inicials dels membres del Govern

2 Iniciatives parlamentàries de control de l'acció política i de govern

Preguntes orals al Govern a respondre en el Ple

Interpel·lacions

3 Altres iniciatives

Informes

Aquesta secció recull i comenta les tramitacions parlamentàries aprovades i substanciades durant el primer semestre de 2021 que tracten de la llengua i la política lingüística, ja sigui directament o indirectament.¹

Aquest semestre hi ha un nombre baix de tramitacions perquè ha coincidit amb l'inici una nova legislatura, que ha arrencat amb la sessió constitutiva del Parlament el 12 de març com a tretzena i des del mes de juny ha passat a ser la catorzena.² Aquest canvi d'ordinal, que no afecta per a res el contingut d'aquesta crònica,³ implica una modificació sense precedents per reconèixer que la primera legislatura de l'actual Parlament modern no va ser la de l'any 1980, quan es va restablir la democràcia, sinó la del 1932 de la Segona República Espanyola.

Els aspectes lingüístics més rellevants de la crònica els trobem en les tramitacions pròpies de l'inici de la legislatura del primer apartat. En el segon apartat s'hi recullen les primeres iniciatives de control de l'acció política i de govern, que són poques, i al tercer apartat l'informe anual del Síndic de Greuges.

1 Tramitacions d'inici de la legislatura

Cada inici de la legislatura tenen lloc tramitacions pròpies de la represa del treball parlamentari dins d'un nou mandat. En són un bon exemple la sessió constitutiva, el debat d'investidura del president de la Generalitat o les primeres sessions informatives dels consellers per explicar l'actuació del seu departament davant les respectives comissions parlamentàries, també recent constituïdes.

Des de l'inici de la legislatura, els primers discursos en seu parlamentària –tant de membres de la Cambra com dels representants governamentals– ja han posat la llengua en el punt de mira. El Govern, per exemple, ha declarat que vol promoure l'aprovació d'un pacte nacional per la llengua, per garantir el futur del català i l'aranès, i ha demanat a tots els grups parlamentaris que es comprometin i hi col·laborin. A més, també hi ha la voluntat d'adaptar la qüestió lingüística a la globalització, i molt especialment a les necessitats en l'era digital, o impulsar una llei de drets culturals, amb el català de fons. Són anuncis i declaracions d'intencions extretes dels discursos que comentem a continuació.⁴

Sessió constitutiva

[*Discurs del president de la Mesa d'Edat en la constitució del Ple del Parlament i l'elecció de la Mesa del Parlament*](#), de 12 de març (núm. tram. 396-00001/13 i 398-00001/13) (DSCP-P 1, de 12.03.2021, pàg. 3).

Amb la sessió constitutiva per elegir la nova Mesa del Parlament va arrencar oficialment la legislatura. Aquest moment zero que protagonitza la Mesa d'Edat va ser presidit pel diputat Ernest Maragall, que va parlar de l'actiu de la llengua catalana i la diversitat lingüística de Catalunya: “Catalunya ha estat des de sempre una comunitat oberta al món; una apertura que en cap cas pot ser de dissolució, de pèrdua d'identitat i de referències genuïnes. Al capdavant, qui es dissol ja no té res per aportar, i Catalunya vol aportar en aquest món, començant pel català, la llengua pròpia que oferim al món. Perquè al món compten els qui més aporten, no els qui més s'emporten. I el millor que podem aportar és una manera de fer i una manera de ser, no perquè la nostra sigui millor que qualsevol altre, la nostra manera de ser i de fer, sinó perquè el món s'enriqueix afegint precisament maneres de ser i de fer, afegint accents, llengües i tonalitats. Som conscients de l'immens actiu que representa ser terra d'acollida, la diversitat del país que tenim, incloent les més de tres-centes llengües que avui es parlen als nostres carrers.”

[*Primer discurs de la presidenta del Parlament*](#), de 12 de març (núm. tram. 396-00001/13 i 398-00001/13) (DSCP-P, núm. 1, de 12.03.2021, pàg. 11).

1 La recerca sobre llengua catalana i política lingüística s'ha fet a partir de les iniciatives amb els descriptors següents: “llengua catalana”, “política lingüística” o “ús de les llengües”. També s'han cercat les iniciatives que en el títol contenen les paraules: “llengua”, “catalana” o bé “lingüísti*”.

2 El canvi de denominació es va aprovar al Ple del 2 de juny de 2021 i és vigent des de la publicació de la Resolució 9/XIII ([BOPC 50](#), de 4.06.2021).

3 A les cerques en el SIAP i la web del Parlament es mostra el doble valor “XIII-XIV” de la legislatura i les publicacions oficials (BOPC i DSCP) contenen una nota explicativa al peu de pàgina.

4 Si bé algunes sessions informatives de membres del Govern han tingut lloc a principis de juliol, i serien objecte de comentari a la crònica del segon semestre de 2021, per coherència es comenten agrupades en el present número.

A la mateixa sessió del 12 de març, la recent escollida presidenta del Parlament va apel·lar al valor de la llengua en dos moments del discurs. Primer, quan va recordar unes paraules del lingüista Joan Solà davant el Parlament, en què va exhortar els diputats a defensar la llengua dels Països Catalans: “Aixequem el nostre país. Defensem inequívocament la seva múltiple personalitat. La seva defensa és una tasca de tots els catalanoparlants, però vostès, com a parlamentaris elegits pel poble i com a legisladors, hi tenen una responsabilitat més gran». I, després, per reclamar implicació de la Cambra: “Tinguem-ho present també en la responsabilitat que tenim cap a la columna vertebral del país: la llengua pròpia; el català al Principat –i també la llengua de signes catalana–, així com l’aranès a l’Aran.”

Debat d’investidura

En el [primer debat d’investidura](#) del diputat Pere Aragonès, de 26 de març (DSPC-P, núm. 2, de 26.03.2021, pàg. 4), el candidat a president de la Generalitat va parlar de recuperar el paper central de la llengua catalana: “M’imagino i vull un país que construeixi nació, que construeixi comunitat política des de la pluralitat d’origens i de llengües que ens enriqueix, on el racisme no hi tingui lloc i on el català recuperi el paper central de llengua de trobada i com a font de cohesió i progrés social que ha jugat històricament.”

I va posar en valor el seu caràcter cohesionador: “La cultura i la llengua són el que ens ajuden a cohesionar la comunitat política que som, des de la pluralitat i des de la diversitat. La cultura, com la mateixa nació, és viva. I la cultura, com tota nació, com tota llengua, la fan les persones i com totes les persones, la cultura i les llengües evolucionen. Per això, la catalanitat no ha deixat mai de moure’s, adaptant-se als nous temps, transformant-se en els empelts dels nouvinguts que ens enriqueixen i tot per continuar exercint la funció social bàsica de la cultura: Cohesionar la societat, construir consciència col·lectiva. Aquesta és la funció social que tenen la llengua i la cultura catalanes, actuar com a amalgama de la nostra societat, afavorir la cohesió social. I per aconseguir-ho, hem de revaloritzar l’actiu del català com a llengua de trobada i d’ascensor social. Per això, cal apostar clarament pel model d’immersió lingüística, millorar-lo més encara per garantir l’ús social del català i el coneixement també, a part de la llengua catalana, del castellà i de l’anglès.”

El discurs va incloure referències a aprofitar tot el potencial de les indústries culturals “per tornar a fer que la indústria audiovisual catalana estigui al capdavant, tenint també present que les pautes de consum han canviat cap a les pantalles, perquè avui el món audiovisual i el món digital, amb tot el seu llenguatge transmèdia, genera uns espais de sociabilitat en què la cultura i la llengua catalana hi juguen i continuen jugant, han de ser-hi presents i han de jugar un paper neuràlgic en la construcció de la comunitat política compartida, en la construcció del país compartit, en la construcció, reconstrucció, sempre, de «Catalunya, un sol poble.»”

En el [segon debat d’investidura](#), el 30 de març (DSPC-P, núm. 3, de 30.03.2021, pàg. 3), el candidat va al·ludir de nou a la llengua per reafirmar-se en els objectius i compromisos del primer debat i va recordar el paper que la llengua i la cultura han de jugar en la transformació del país que vol impulsar.

Finalment, en el [tercer debat d’investidura](#), de 20 de maig (DSPC-P, núm. 6, de 20.05.2021, pàg. 4, [vídeo 1](#)), retransmès amb intèrprets de llengua de signes catalana, va resultar investit 132è president, i es va aprovar el programa de govern de la nova Generalitat republicana —al voltant de quatre transformacions: social, verda, feminista i democràtica—, que assegurarà el progrés de la llengua catalana i promourà un pacte nacional per la llengua “per tal de protegir, incentivar i incrementar l’ús de la nostra llengua en tots els àmbits de la societat.”

Acord per a la investidura

Abans de la investidura, el 17 de maig, es va assumir un acord per a la investidura⁵ on la llengua apareix en diverses de les prioritats programàtiques sectorials. És el cas dels àmbits de l’educació i la universitat, la cultura i els mitjans de comunicació, la cooperació i la justícia.

⁵ [Acord de Govern per a la investidura de Pere Aragonès](#) subscrit entre les forces polítiques que donen suport al Govern i que reproduïx l’entesa entre tres grups parlamentaris d’acord amb els principals reptes de país que cal afrontar. La voluntat d’impulsar la llengua catalana en tots els àmbits de la societat també està recollida dins de l’[acord del Govern pel qual s’inicia l’elaboració del Pla de Govern per a la XIV legislatura](#), de 13 de juliol, que identifica els objectius estratègics de l’acció del Govern i les actuacions més rellevants que es proposen dur a terme en aquest període.

Per a l'educació l'acord preveu "Preservar el català com a llengua vehicular i enfortir el model d'immersió com a eina de cohesió, identitat i convivència en la nostra societat, respectant i valorant totes i cadascuna de les llengües que conviuen en l'espai educatiu, dins i fora de l'escola, a partir de l'actualització i seguiment de l'aplicació dels projectes lingüístics. I garantir a la Val d'Aran i en tot l'àmbit educatiu, dins i fora de l'escola, el coneixement i l'ús de la llengua aranesa." I recull el compromís d'implementar un pla d'enfortiment de la llengua catalana dins l'àmbit universitari.

Al seu torn, dins l'àmbit cultural (epígraf "Donem vida a la cultura, protegem i potenciem la llengua catalana") hi ha el compromís d'impulsar un gran Pacte Nacional per la Llengua, crear continguts en català a les xarxes socials i fer que el català tingui més presència al món audiovisual i l'àmbit digital o al cinema.

"– Impulsar un gran Pacte Nacional per la Llengua per tal de protegir, incentivar i incrementar l'ús de la llengua catalana en tots els sectors, especialment en els de més impacte social i comunicatiu, entre la població jove i allà on encara és molt deficitari (etiquetatge, justícia, producció audiovisual, videojocs, etc.).

– Treballar per fomentar la creació de continguts en català a les xarxes socials per pal·liar l'absència de referents en aquest àmbit i acabar amb la invisibilització que pateix el català.

– Actuar perquè el català tingui presència en les tecnologies de veu al món audiovisual i digital donant compliment a la Llei del Cinema, assegurant una major presència dels productes audiovisuals produïts, a doblats o subtítolats en català i en occità.

– Impulsar també el català als videojocs i a les aplicacions orientades a les relacions personals, a la interfície de qualsevol plataforma digital i, en general, a totes les tecnologies de veu digitals i de la informació i la comunicació. Desenvolupar l'AINA, un projecte nacional per defensar i garantir la supervivència de la llengua catalana en l'àmbit digital.

– Producció Audiovisual. Donar compliment a la Llei del Cinema amb l'objectiu de continuar incrementant la quota de pantalla de productes produïts, doblats o subtítolats en català i en occità; els continguts han de ser igualment accessibles a la comunitat de signants usuària de la llengua de signes catalana. Dotar pressupostàriament el foment del doblatge sonor i de subtítols de les noves produccions que les plataformes digitals de distribució de continguts realitzin."

Pel que fa als mitjans de comunicació, l'acord aposta per promoure continguts adreçats al públic infantil i juvenil que siguin exemplars en l'ús de la llengua i també el català al cinema. Quant a la cooperació, es vol promoure l'intercanvi de millors pràctiques en polítiques lingüístiques amb realitats nacionals minoritzades. I, per últim, per a l'àmbit de la justícia es vol el ple reconeixement del català com a llengua vehicular en els procediments a Catalunya i instar reformes legislatives per exigir el coneixement del català com a requisit per exercir.

Compareixences del president de la Generalitat

[*Compareixença del president de la Generalitat davant el Parlament per donar compte de l'estructura i la composició del Govern, de 6 de juny*](#) (núm. tram. Tram. 350-00004/13) (DSPC-P, núm. 8, de 2.06.2021, pàg. 41, [vídeo](#)).

El 6 de juny, el president va anunciar ambició per fer progressar, de nou i amb tota la força, la llengua catalana quan es va referir al Departament de Cultura dins la nova estructura del Govern.⁶

Sessions informatives inicials dels membres del Govern

Un cop presentat el Govern, és el torn dels consellers i conselleres, que han d'informar en seu parlamentària sobre els objectius i les principals línies d'actuació dels departaments que dirigeixen. D'aquesta ronda de compareixences, que va tenir lloc entre el 23 de juny i el 5 de juliol, ens interessa aquí destacar aquells departaments que –directament o transversalment– van explicar com treballaran per i per a la política

⁶ [Decret 21/2021](#), de 25 de maig, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya ([DOG 8418](#), de 26.05.2021), modificat pel [Decret 244/2021](#).

lingüística. Hem identificat línies de treball dins dels àmbits de la presidència, les polítiques digitals, l'acció exterior, l'educació, la cultura i la justícia.⁷

[Sessió informativa amb la consellera de la Presidència sobre els objectius i les actuacions del departament](#), de 28 de juny (núm. tram. [355-00010/13](#)) (DSPC-C, núm. 26, de 28.06.2021, pendent de publicació).

La Presidència s'encarrega de polítiques molt transversals i la consellera es va referir a la llengua quan va exposar els objectius sectorials de la seva secretaria per a les relacions amb l'Aran i els mitjans de comunicació.

D'una banda, per a l'Aran va posar èmfasi en les polítiques lingüístiques cap a la plena normalització de l'occità, de l'aranès. I, de l'altra, en les relacions amb els mitjans de comunicació públics va recordar que “[...] són una peça clau per configurar l'espai català de comunicació i són també una expressió ben clara de la nostra identitat. Ajudar a millorar el sistema de comunicació català, també el privat. Una de les funcions dels nostres mitjans públics és impulsar el català en el sector audiovisual mitjançant noves iniciatives que superin les barreres existents i establir mecanismes de cooperació entre els agents de l'espai lingüístic. Soc coneixedora que aquest és un debat que es troba al carrer, i volem abordar-lo i posar-nos-hi a treballar. El futur de la llengua passa sobretot per ser-hi present, perquè una llengua que no s'expressa, una llengua que no s'utilitza és una llengua que entra en decadència.

I això també vol dir parlar de reciprocitat, de múltiple, sí, i d'encabir-hi les emissions en llengua catalana. Però també, més enllà d'això, d'entendre'ns amb el País Valencià i amb les Illes per aprofundir en una feina de col·laboració i adaptar-nos a les necessitats de l'espai comunicatiu del segle XXI. Però també vol dir donar suport per mitjà d'ajudes estructurals als mitjans de comunicació per, d'una banda, fomentar l'ús del català –i, per tant, som conscients que hem de reformular aquestes ajudes–, però en tot cas, també, per apostar per la transformació digital i el desenvolupament transmedià, és a dir, múltiples mitjans i plataformes de comunicació, perquè cal posar les bases dels mitjans de comunicació del futur. Les ajudes han de servir per transformar i modernitzar per tal de permetre un panorama mediàtic català més sa i fort, on el periodisme i la informació i la feina de qualitat en siguin les claus.”

[Sessió informativa amb el conseller de Polítiques Digitals i Territori sobre els objectius i les actuacions del Departament](#), de 23 de juny (núm. tram. [355-00001/13](#)) (DSPC-C, núm. 25, de 23.06.2021, pendent de publicació).

En la sessió es va comentar, entre altres qüestions, el projecte “HUB d'Intel·ligència Artificial i Tecnologies de la llengua” com un dels projectes emblemàtics presentats als fons Next Generation Catalunya.

[Sessió informativa amb la consellera d'Acció Exterior i Govern Obert sobre els objectius i les actuacions del Departament](#), de 30 de juny (núm. tram. [355-00006/13](#)) (DSPC-C, núm. 30, de 30.06.2021, pendent de publicació).

La qüestió de l'ús de la llengua catalana a les institucions europees és un tema recurrent de l'acció exterior que va tornar a sortir en aquesta ocasió. La consellera va tractar la defensa i la reactivació del català i la presència de la llengua catalana a Europa i a les seves institucions. “És una altra vergonya encara major que a hores d'ara segueixi sent impossible emprar la nostra llengua en les institucions europees obertament i tranquil·lament, i que ho sigui amb l'explicació de que és el Govern espanyol qui ho impedeix o qui no ho fa possible, com s'ha dit un altre cop recentment. Això és inacceptable.”

[Sessió informativa amb el conseller d'Educació sobre els objectius i les actuacions del departament](#), de 30 de juny (núm. tram. [355-00007/13](#)) (DSPC-C, núm. 31, de 30.06.2021, pendent de publicació).

El conseller es va referir a la llengua en l'ensenyament: “Volem una escola amb el català com a llengua comuna, que millori l'aprenentatge del català, del castellà i de l'anglès, introdueixi una segona llengua estrangera i valori la riquesa que significa que al nostre país es parlin més de tres-centes llengües. Vivim en una societat plurilingüe, i això és un tresor que cal cuidar i saber aprofitar. En aquest marc, la llengua catalana, llengua pròpia del país, esdevé la llengua comuna que ha de permetre a tota la ciutadania disposar d'un espai

⁷ Si bé algunes sessions informatives de membres del Govern han tingut lloc a principis de juliol, i serien objecte de comentari a la crònica del segon semestre de 2021, per coherència amb l'inici de legislatura es comenten agrupades en el present número.

comunicatiu compartit, al costat de la llengua castellana. Cal garantir que l'escola catalana continuï sent el lloc on l'alumnat, amb independència de la seva llengua familiar, té accés a un aprenentatge suficient de la llengua catalana que li permeti la plena competència lingüística. La llengua tampoc no ha de ser un motiu de segregació, sinó una eina efectiva d'inclusió.

Alhora, hem de garantir que l'aranès, tal com preveu la llei, sigui present en l'oferta educativa a Catalunya; ens hi obliga una llei d'aquest Parlament. I ho farem, a partir del setembre que ve, en un primer pas, amb la recuperació dels cursos d'aranès a través de l'Institut Obert de Catalunya. D'aquesta manera, tothom que ho vulgui podrà estudiar aranès, amb independència del lloc on visqui. També cal aprofitar l'efecte multiplicador de la capacitat d'aprenentatge lingüístic que proporciona el domini de dues llengües per part de tota la població com un factor que ens permetrà potenciar la millora de la competència en llengua anglesa i en tantes altres llengües com sigui possible, aprofitant l'oportunitat que representa la presència als nostres centres educatius d'alumnes i famílies que ja són competents, per raó d'origen, en moltes altres llengües d'ús global: l'anglès, el francès, l'amazic, l'àrab, l'urdú, l'hindi, el xinès.”

[Sessió informativa amb la consellera de Cultura sobre els objectius i les actuacions del departament](#), de 2 de juliol (núm. tram. [355-00009/13](#)) (DSPC-C, núm. 38, de 2.07.2021, pendent de publicació).

En el primer cop que una comissió es comunicava també en llengua de signes, la consellera va presentar els quatre eixos d'acció del Departament: transformació; accés a la cultura; llengua i audiovisual. Ens interessa en aquesta crònica destacar els dos darrers.

Pel que fa a la llengua (el tercer eix de l'acció departamental), va parlar de la diversitat lingüística i va retratar amb realisme la situació de la llengua catalana i la necessitat de revisar a fons el model català de política lingüística amb un pla nacional per la llengua. Per contextualitzar-ho, la consellera va recordar el procés de normalització lingüística i els efectes que ha tingut la globalització en l'ús normal de la llengua catalana, per acabar conclouent que el model català de política lingüística necessita “una revisió a fons” i que cal avançar cap a un model plurilingüe autocentrat i reforçar la seguretat lingüística de les persones.

“La diversitat lingüística dels territoris catalanoparlants és una de les línies de treball principals d'aquest Departament de Cultura. La nostra intenció és posar sobre la taula, en un debat obert a tothom, la situació de totes les llengües que es parlen a Catalunya amb dades a la mà i garantint el present i el futur del català, l'occità i la llengua de signes catalana en aquest context plurilingüe. La transició va crear un marc que, sense ser l'ideal, va obrir la possibilitat de dur a terme polítiques de normalització lingüística. El significat precís de què havia de ser la normalització variava entre els diferents actors polítics i socials, però hi havia acord com a mínim en tres objectius de futur i de convivència: primer, que el coneixement actiu de la llengua catalana havia de ser compartit per la totalitat de la societat catalana. Segon: que el català havia d'esdevenir una llengua completa, que s'emprés normalment en tots els àmbits socials. Tercer: que calia potenciar la integració entre la població d'origen autòcton i la població arribada en aquell moment des de la resta de l'Estat. Aquestes tres premisses van permetre un seguit d'iniciatives, sobretot al llarg dels anys vuitanta i noranta, entre les quals destaquen la normalització de l'administració de la Generalitat i de les administracions locals, la creació del model escolar de conjunció i els programes d'immersió, o l'impuls del català als mitjans de comunicació.

A partir dels anys noranta, i encara més als 2000, la situació de context global varia. Canvia la inserció de Catalunya en el context internacional, hi ha una globalització econòmica, el turisme creix massivament i les universitats s'internacionalitzen, entre altres factors. També canvia el context tecnològic, es transforma el mapa televisiu i apareixen les noves tecnologies. Paral·lelament a això, es reprenen els fluxos migratoris. Ara, des d'arreu del món, i l'estat no propicia un enteniment entre les diferents cultures que hauria de defensar, fet que genera incomprensió i fins i tot hostilitat. Durant la darrera dècada, aspectes tan diversos com els nous fluxos migratoris, la polarització política i la minorització digital han fet que la situació esdevingui encara més complexa. La situació actual no és l'òptima, però hi ha dinàmiques positives. S'ha fet molta feina des de les institucions d'autogovern i cal tenir, tant des de la societat com de les de les institucions públiques, un reconeixement per als professionals que treballen en el sector.”

En el context de crisi lingüística esmentada pel president Aragonès en l'acte de presa de possessió,⁸ la consellera explica: “ens trobem a una distància considerable d’haver assolit aquells mínims de coneixement generalitzat i ús normal de la llengua catalana en tots els àmbits en els quals ens havíem compromès durant la transició. De fet, hi ha forces indicadors que suggereixen que, en comptes d’acostar-nos-hi, ens n’estem allunyant. Continuen havent-hi percentatges elevadíssims de persones que no saben la llengua, existeix un perill real d’extinció digital, la producció audiovisual en català recula, l’ús del català al sistema judicial se situa en nivells residuals, i ha símptomes preocupants de dualització social en l’accés a la llengua i copsem mostres abundants d’estrès sociolingüístic i d’inseguretat lingüística. El model català de política lingüística necessita una revisió a fons. És una empresa col·lectiva que ha de garantir la continuïtat de les llengües pròpies del país i de la diversitat lingüística dels territoris catalanoparlants. Cal avançar cap a un model plurilingüe autocentrat i reforçar la seguretat lingüística de les persones.”

“Hem d’acordar un pla nacional per la llengua, i ho hem de fer junts. Aquesta és l’acció principal que durà a terme la secretaria de Política Lingüística.” En aquest sentit, la consellera va demanar a tots els grups amb representació al Parlament que treballin per la normalització del català: “Necessitem que tots els grups parlamentaris us comprometeu amb la diversitat i la riquesa lingüística d’aquest territori i per això us estenem la mà per col·laborar en aquest Pacte Nacional per la Llengua. En consonància amb això, la Secretaria de Política Lingüística elaborarà una anàlisi prospectiva de l’evolució sociolingüística de Catalunya per als propers 15-20 anys, per tal de poder planificar les actuacions que cal prendre en matèria de política lingüística. També establirà un pla plurianual de política lingüística sobre una base d’indicadors objectivables. En aquest sentit, la Secretaria de Política Lingüística estarà en contacte amb totes les direccions generals del departament, així com amb els altres òrgans que formen part del govern, per tal d’analitzar la salut del català en tots els àmbits de la societat catalana. Alhora, les polítiques lingüístiques necessiten una comprovació constant, perquè es mouen al mateix ritme que es mou la societat i poden quedar ràpidament obsoletes. És per això, que una de les tasques de la Secretaria de Política Lingüística serà revisar el funcionament dels mecanismes de promoció i protecció de la llengua.”

Pel que fa al sector de l’audiovisual (el quart eix d’acció), una àrea important d’impacte lingüístic, la consellera va recordar que és un sector estratègic per preservar la diversitat cultural europea des de la identitat pròpia de Catalunya en un mercat globalitzat. Per això el Govern vol posar el focus en la cultura digital, un concepte líquid que evoluciona amb la tecnologia i la societat. Com? Amb projectes i programes que relacionin l’art i la cultura en el món digital i la tecnologia per consolidar Catalunya com un actor fonamental en l’avantguarda tecnològica i cultural. Per això treballarà en un *hub* audiovisual i del videojoc per crear continguts audiovisuals i digitals innovadors amb: “una dimensió lingüística crucial que ens ha de permetre generar continguts en català i contribuir a fer front al retrocés de l’ús social de la llengua entre les noves generacions.” Aquest *hub* audiovisual és un dels projectes que la Generalitat preveu finançar amb els fons europeus Next Generation i sota els principis de la col·laboració publicoprivada, amb el recolzament dels principals agents de la indústria audiovisual catalana i d’un pla nacional de cultura digital.

Per últim, la consellera va explicar que la política lingüística s’eleva de rang i es portarà des d’una secretaria sectorial. Un canvi que destaca la llengua com a prioritat governamental, en un context social plurilingüe en què cal garantir el futur del català, l’occità i la llengua de signes catalana. Des d’un punt de vista formal, la Secretaria de Política Lingüística reforça la vocació transversal i constructiva i se situa en el centre de l’actuació política amb un catedràtic de Sociolingüística al capdavant que té l’encàrrec principal de desenvolupar un gran pacte nacional per la llengua, en què s’analitzaran les necessitats actuals de la llengua.

Cal dir també que en el decurs de la intervenció es va anunciar un projecte de llei que garanteixi els drets culturals, que inclourà la llengua i també l’accés digital als continguts culturals de Catalunya.

[Sessió informativa amb la consellera de Justícia sobre els objectius i les actuacions del departament](#), de 5 de juliol (núm. tram. [355-00013/13](#)) (DSPC-C, núm. 39, de 5.07.2021, pendent de publicació).

⁸ En el [Discurs de presa de possessió del MHP Pere Aragonès i Garcia](#) al Palau de la Generalitat, de 24 de maig de 2021, es va esmentar que la situació és enormement complicada a tots els nivells, fins i tot a nivell lingüístic, i es va parlar de les desigualtats lingüístiques.

També en aquesta intervenció, es va tractar un tema recurrent: els drets lingüístics i l'ús del català a l'Administració de Justícia. La consellera s'hi va referir en els termes següents: “[...] cal promoure mecanismes per augmentar l'ús i la presència del català a l'àmbit judicial. Tant oral com escrit. Amb l'objectiu que aquesta sigui la llengua vehicular en tots els àmbits del Departament de Justícia i de l'Administració de Justícia. El ciutadà té dret a fer ús de la llengua pròpia de Catalunya en totes les fases judicials i que això no li suposi una limitació en l'exercici dels seus drets. Volem que tant el ciutadà com l'advocat o els altres operadors jurídics, quan acudeixen a la justícia ho facin sabent que el jutge o jutgessa els entén. [...] impulsarem noves línies de treball, que els n'ensenyarem algunes: la realització d'una auditoria per part del gabinet tècnic que ens faci una radiografia exacta de l'ús del català en tots els àmbits del departament i l'Administració de justícia. D'acord amb aquestes dades, posar en marxa un grup de treball interdisciplinari per implementar noves línies d'acció que complementin la formació que ja estem duent a terme. Concretament, el grup de treball tindrà la missió de reactivar, amb un programa departamental transversal, la promoció de l'ús del català en tots els àmbits: Administració de justícia, execució penal, dret civil, entitats jurídiques, etcètera, i des de totes les vessants possibles: reglamentació, dinamització, formació, assessorament, conscienciació, comunicació i d'altres.”

Pel que fa a una altra àrea de gestió del Departament, el dret a la llibertat religiosa i de consciència, la consellera va parlar d'“elaborar un pla amb actuacions destinades a fomentar la llengua catalana com a punt comú de trobada i element de connexió i consolidació social, perquè el català és element de cohesió”.

2 Iniciatives parlamentàries de control de l'acció política i de govern

L'essència de la democràcia permet al Parlament demanar comptes al Govern i també informació de la seva actuació. Aquest control parlamentari s'efectua sobretot amb les interpel·lacions que es debaten en el Ple i les preguntes parlamentàries. Aquestes darreres són el paradigma del control ordinari ja que permeten als grups parlamentaris rebre explicacions sobre una determinada qüestió.

Preguntes orals al Govern a respondre en el Ple

Les preguntes orals davant del Ple permeten al president i els consellers oferir explicacions de la seva actuació i solen tractar de temes d'actualitat política que, en ocasions, impliquen qüestions lingüístiques. És el cas d'aquest semestre, en què s'ha debatut sobre la defensa de l'aranès, la llengua de conversa als patis de les escoles i les prioritats del Departament de Cultura en política lingüística.

[Pregunta al Govern sobre les relacions amb Aran](#), de 16 de juny (núm. tram. 310-00047/13) (BOPC 64, de 22.06.2021, pàg. 38).

El Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, amb motiu de la Festa de l'Aran, el 17 de juny, que commemora la restitució de la màxima institució aranesa i atès que se'n compleixen els 30 anys, aprofita l'efemèride per demanar seguir reforçant el reconeixement de la realitat nacional que és la Vall d'Aran i de defensar l'aranès per contribuir a la seva normalització.

En aquest sentit, es recorda que el 2010 l'occità es va convertir en llengua oficial a tot Catalunya amb l'aprovació de la llei de l'occità, aranès a l'Aran. Durant la pregunta s'encoratja a treballar per reforçar la cooperació institucional amb la Vall d'Aran, especialment en l'ús i el foment de la llengua occitana, i es planteja la pregunta en aranès “...quines son es accions deth Govèrn dera Generalitat en relacion ar Aran, ara sua arreconeishença nacionau e entara defensa dera lengua occitana?”

Per respondre, la consellera de la Presidència va saludar en aranès (“E fòrça bon dia ara rèsta de membres d'aquesta cramba, e especiaument as aranesi e araneses”) i va explicar que: “[...] trenta anys després d'aquesta restitució, queden reptes que tenim al davant: respectar el fet diferencial de l'Aran, aprofundir en la cooperació, diàleg, lleialtat i respecte institucionals, que són elements fonamentals.” Qualifica el moment de punt d'inflexió per aprofundir en els compromisos de la Cambra i el Govern en el desplegament de la llei de l'Aran, també en avançar en les polítiques lingüístiques de protecció de l'aranès i l'occità: “De fet, l'aranès, evidentment, és un tresor, per nosaltres, que hem de preservar. [...] és evident que els reptes de l'Aran són els reptes de la conselleria.” [Substanciació](#) (DSPC-P, núm. 10, de 16.06.2021, pàg. 25, [vídeo](#)).

[Pregunta al Govern sobre el respecte a les conviccions d'alumnes, pares i docents en el sistema educatiu](#), de 16 de juny (núm. Tram. 310-00055/13) (BOPC 64, de 22.06.2021, pàg. 41).

Plantejada pel Grup de Ciutadans per conèixer l'opinió del conseller respecte d'un estudi de Plataforma per la Llengua segons el qual el 60% de les converses als patis de les escoles i a la sortida de les escoles a Valls són en castellà.

El conseller d'Educació va recordar que si bé el català és la llengua vehicular del sistema educatiu, cap llengua fa nosa i es vol una escola inclusiva, lliure de segregació i de qualsevol tipus de discriminació. [Substanciació](#) (DSPC-P, núm. 10, de 16.06.2021, pàg. 14, [vídeo](#)).

[Pregunta al Govern sobre les prioritats del Departament de Cultura en política lingüística](#), de 7 de juliol (núm. tram. [310-00062/13](#)) (BOPC 80, de 13.07.2021, pàg. 96).⁹

Plantejada pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, que es felicita que la nova estructura del Departament concedeixi el rang de secretaria sectorial a la política lingüística per reforçar la normalització del català i garantir que la ciutadania pugui fer un ús real de la llengua catalana en tots els àmbits.

El grup demana sobre els reptes i les accions que el Departament preveu prioritzar per fer front a la situació actual de la llengua i, sobretot, quines solucions oferirà la nova Secretaria de Política Lingüística. Al formular la pregunta es recorda que el plurilingüisme de Catalunya (s'hi parlen prop de 300 llengües) és un dels principals valors col·lectius i una font d'oportunitats i que cal dotar d'eines adients el català, l'occità i la llengua de signes catalana, com a llengües pròpies de Catalunya.

La consellera de Cultura va respondre que la diversitat lingüística dels territoris catalanoparlants és una de les principals línies de treball del Departament que té la intenció de posar sobre la taula la situació de totes les llengües que es parlen a Catalunya, per la qual cosa es garanteix el present i el futur del català, l'occità i la llengua de signes catalana, sempre partint de la base que Catalunya és plurilingüe. Amb la Transició, es va arribar a tres acords. Primer, que el coneixement actiu de la llengua catalana havia de ser compartit per la totalitat de la societat catalana. Segon, que el català havia d'esdevenir una llengua completa, que s'emprés normalment en tots els àmbits socials. Tercer, que calia potenciar la integració entre la població d'origen autòcton i la població arribada, en aquell moment, des de la resta de l'Estat.

Quaranta anys després, ens trobem a una distància considerable d'haver assolit aquells mínims. Continuen havent-hi percentatges elevadíssims de persones que no saben la llengua, existeix un perill real d'extinció digital, la producció audiovisual en català reula, l'ús del català al sistema judicial se situa a nivells residuals i copsem mostres abundants d'estrès sociolingüístic i d'inseguretat lingüística en les persones. Per tant, el Govern treballarà en tots els aspectes de la llengua i posarà especial èmfasi en el camp digital, que és majoritàriament audiovisual. Farà una anàlisi prospectiva de l'evolució sociolingüística de Catalunya per als propers 15 o 20 anys, per planificar les actuacions que cal prendre en matèria de política lingüística. I també establirà un pla plurianual de política lingüística i revisarà el funcionament dels mecanismes de promoció i protecció de la llengua. Cal ser realistes amb la situació de la llengua catalana. Per això, s'ha previst obrir un debat constructiu amb tots els agents socials i polítics que culmini en un pacte nacional per la llengua, i s'interpel·la a tots els grups parlamentaris a treballar per la normalització del català per construir una societat lingüísticament diversa i rica, i promoure aquelles llengües que més riscos corren, com la catalana. [Substanciació](#) (DSPC-P, núm. 12, de 7.07.2021, pàg. 8, [vídeo](#)).

Interpel·lacions

Aquest instrument de control permet demanar al Govern explicacions sobre els motius i propòsits de la seva actuació en qüestions de política general i el seu debat pot donar lloc a una moció, en la qual el Parlament expressa la seva posició. Es diferencia de la pregunta oral al Ple per la matèria, ja que l'assumpte que planteja és més ampli (sobre política general), i per la naturalesa, perquè conjuga un doble objectiu: produir un debat

⁹ Si bé la pregunta és del 7 de juliol i seria objecte de comentari a la crònica del segon semestre de 2021, per coherència amb els continguts de l'inici de la legislatura es comenta dins del present número.

(de 30 minuts)¹⁰ i aconseguir que s'aprovi una moció que insti el Govern a actuar en una determinada direcció. El primer semestre de la legislatura s'ha debatut una interpel·lació sobre la llengua en les proves d'accés a la universitat.

[Interpel·lació al Govern sobre les proves d'accés a la universitat per als alumnes de batxillerat](#), de 17 de juny (núm. tram 300-00009/13) (BOPC 57, de 14.06.2021, pàg. 76).

En el ple de 17 de juny es va debatre sobre la normativa en relació amb els drets lingüístics dels estudiants en les proves d'accés a la universitat (PAU), a proposta del Grup Parlamentari de Ciutadans, que es va referir a la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya per exigir a la Generalitat facilitar als alumnes catalans de selectivitat els exàmens en les tres llengües oficials.

Sobre els usos lingüístics de les PAU, la consellera de Recerca i Universitats va defensar que els estudiants les poden fer en qualsevol de les tres llengües oficials a Catalunya —el català, l'occità aranès i el castellà—, amb independència de quina sigui la llengua en què s'ha rebut l'enunciat, llevat dels exàmens de llengua catalana, literatura catalana, llengua castellana o llengua estrangera; que tots els tribunals de les PAU disposen d'exàmens en castellà i en occità aranès a l'Aran, si correspon, que es reparteixen si es demanen; i que tots els estudiants van ser informats del dret a escollir la llengua. [Substanciació](#) (DSPC-P núm. 11, de 17.06.2021, pàg. 3)

La [Moció subsegüent](#) a aquesta interpel·lació (302-00011/13) (BOPC 67, de 25.06.2021, pàg. 6) va ser rebutjada en el Ple de 8 de juliol ([DSPC-P, núm. 13](#), de 8.07.2021, pàg. 76).

3 Altres iniciatives

En aquest darrer bloc de la crònica hi comentem aquelles tramitacions parlamentàries que queden al marge dels procediments legislatius i les funcions d'impuls i control de l'acció política i de govern dins de funcions diverses de la Cambra que també tracten de la normalització de l'ús social de la llengua, com per exemple la substanciació d'informes específics o compareixences.

En el període d'anàlisi d'aquesta crònica, la temàtica lingüística de l'activitat parlamentària s'ha completat amb la tramitació de l'Informe anual del Síndic de Greuges del 2020.

Informes

[Informe del Síndic de Greuges al Parlament corresponent al 2020](#), de 26 de febrer (núm. tram. 360-00039/12) ([BOPC 786](#), de 9.03.2021, pàg. 13).

Es tracta d'un document que el Síndic presenta cada any a la Cambra per reportar-li les seves activitats, perquè aquesta les pugui conèixer i debatre. S'hi recullen les actuacions més rellevants desplegades en defensa dels drets dels ciutadans i també les relatives a la llengua, si bé tradicionalment aquest és l'àmbit que menys sol·licituds d'intervenció genera.¹¹

Per al 2020 s'hi destaca una actuació d'ofici sobre la qüestió lingüística en els estudis universitaris perquè el curs 2020-2021 alguns alumnes van manifestar que havien vist coartada la seva llibertat malgrat que el català fos la llengua de l'assignatura.

L'informe recull el malestar de l'alumnat al considerar vulnerat el seu dret a l'ensenyament en la llengua pròpia, malgrat que en les guies i els plans docents figuri que les classes dels graus i màsters s'imparteixen en català. El Síndic conclou que no hi ha una problemàtica generalitzada, però sí apunta incidents puntuals. Entre d'altres, l'Informe fa palès que “la llengua majoritària en què s'imparteixen graus i màsters és el català,

¹⁰ El diputat interpel·lant i el membre del Govern disposen d'un torn de 10 minuts cadascun i d'un nou torn de 5 minuts cadascun per a la rèplica i la contrarèplica.

¹¹ Com a apunt, interessa destacar que l'Informe també conté referències a la llengua en què es presenten les queixes i consultes al Síndic, majoritàriament en català. El 2020 s'han incrementat les queixes i consultes presentades en català respecte de les presentades en castellà: el català va ser emprat en el 91% de casos i el castellà en el 9% restant, mentre que l'any 2019 la proporció va ser de 79% en català i 21% en castellà; i l'any 2018, de 74% en català i 26% en castellà.

si bé hi ha hagut un increment de les classes impartides en castellà i altres idiomes (bàsicament, anglès), fruit de la internacionalització de les universitats catalanes, i que bàsicament es produeix en cursos de postgrau i màsters. La majoria de les universitats s'ha dotat de reglaments d'usos lingüístics, plans de política lingüística, protocols d'actuació i circuits d'atenció per poder resoldre de manera ràpida i efectiva eventuais vulneracions de drets lingüístics del conjunt de la comunitat universitària, i assegurar l'efectivitat del dret de l'alumnat de tria de llengua de la docència. Hi ha una aposta decidida i una ferma voluntat per part de les universitats i el Departament de protegir, fomentar, potenciar i vetllar per l'ús del català en tots els àmbits com a llengua pròpia, alhora que hi ha un compromís de respecte i gestió del patrimoni plurilingüe i multinacional. Igualment, s'ha informat la institució que hi ha un compromís del conjunt del sistema universitari de fer una proposta d'acord que reflecteixi el posicionament sobre aquesta qüestió, que es concretarà a través de la Comissió de Política Lingüística del Consell Interuniversitari de Catalunya.”

[Tinguda del debat en la Comissió del Síndic](#) (DSPC-C, núm. 42, de 12.07.2021, pendent de publicació).